N[er] 248. Poniedziałek 31. Października 1853. Rok Gazecie 43.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscreya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Królestwo Polskie. — Rosya. — Grecya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 29. paźdz. Dnia 31. paźdz. 1853. wyjdzie i rozesłany zostanie z c. k. galicyjskiej drukarni rządowej we Lwowie Oddział piérwszy części XXVIII. z r. 1853. dziennika rządowego dla kraju koronnego Galicyi.

Zeszyt ten zawiera pod

Nr. 128. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych i najwyższej władzy policyjnej z dnia 7. lipca 1853, mocą którego przyznaje się Prezydentowi rządu krajowego w Krakowie działalność przysłużająca Namiestnikom co do spraw drukowych, w okręgu przekazanym tamtejszemu rządowi krajowemu.

Nr. 129. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości z dnia 9. lipca 1853, obowiązujące w królestwach Węgier, Kroacyi i Sławonii, w Województwie Serbskiem z Banatem Temeskim i w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzkiem, — o opuszczeniu zaostrzeń kary, prawomocnie wyrzeczonych przed d. 1. września 1852 r., o ile niemają miejsca wedle ustawy karnej z dnia 27. maja 1852. r.

Lwów, 8. paźdz. P. *Zakrzewski*, mandataryusz w dobrach Drohowyże, należących do fundacyi hr. Skarbska, przesłał prezydium krajowemu kwotę 50 złr. m. k. na rzecz Lwowskiego instytutu ślepych.

Przesełając tę sumę na miejsce przeznaczenia, widzi się c. k. prezydium krajowe spowodowane wyrazić dawcy zato podziękowanie imieniem instytutu.

Sprawy krajowe.

Wiédeń, 27. paźdz. Jego c. k. Apostolska Mość raczył najwyższym listem gabinetowym ddto Ischl 28. sierpnia b. r. tymczasowemu komendantowi czwartej armii, Feldmarszal-lieutenantowi księciu Edmundowi *Schwarzenberg*, następnie jego *ad latus* Feldmarszal-lieutenantowi Antoniemu *Vogel*, nadać godność tajnych radców z uwolnieniem od taksy. *(W. Z.)*

(Lit. „koresp. austr." o wykazach handl. ogłaszanych przez dyrekcyę statystyki administracyjnej.)

Zwracaliśmy już kilkakrotnie uwagę na to, że ogłaszane przez dyrekcyę statystyki administracyjnej wykazy handlowe zawierają ważne i nauczające szczegóły całego austryackiego obrotu handlowego, szczególnie zaś w owych porównawczych skreśleniach, gdzie rezultaty kilku lat są zestawione; te bowiem podają jasny przegląd postępu narodowej czynności handlowej i przemysłowej.

Rzeczone wykazy sięgają dotychczas wprawdzie tylko włącznie do roku 1850. Ale liczby najważniejszych pozycyi krytycznie wyjaśnione okazują dostatecznie, że przeciętny dobry byt Austryi coraz więcej się rozwija. Jakkolwiek przyznać należy, że tak wielorako zmienione stosunki, a nawet fluktuacye wynikające z zasadniczego przekształcenia naszego systemu celnego i handlowego, niedozwoliły jeszcze niektórym gałęziom produkcyi i handlu przybrać stałej wybitnej cechy, jednak widać w ogóle znaczne powiększenie czynności produkcyjnej, która o wiele przewyższa i stopniowe wzrastanie ludności.

Ażeby na poparcie naszego twierdzenia przytoczyć przekonywający przykład, bierzemy najsamprzód najważniejszy i w każdym względzie najwydatniejszy produkt surowy, mianowicie surową bawełnę; przywóz jej wynosił w roku 1841 wartość: 7,939.872 złr. m. k., w r. 1842 złr. 10,284.064, w r. 1843 złr. 11,864.832, w r. 1844 złr. 11,068.000; w r. 1845 złr. 13,669.856; w r. 1846 złr. 14,324.112; w r. 1847 złr. 13.582.720; w r. 1848 złr. 9,079 360; w r. 1849 złr. 14,398.368; w r. 1850 złr. 16,733.728.

Ogółowa wartość tych przywozów wynosi 122,934.912 złr., podczas gdy odnośna wartość w latach 1831 do 1840 61,060.160 złr., a więc tylko połowę wynosiła.

Te liczby są dość przekonywające; dowodzą bowiem że tak ważna gałęź przemysłu bawełny z wyjątkiem anormalnego r. 1848 wzrastała ciągle w sposób bardzo pomyślny, a ten rezultat występuje jeszcze jaśniej na jaw, jeżeli się zarazem uwzględni przywóz przędzy. Gdyby się bowiem ten przywóz był zmniejszył, tedyby ów pomyślny rezultat przypisać można podwyższonej produkcyi przędzy obok niezmienionego spotrzebowania przędziwa na towary bawełniane. Ale okazuje się, że także przywóz przędzy bawełnianej w ogóle się niezmniejszył; albowiem chociaż ten przywóz dla pomnożenia krajowych przędzarni w r. 1844 na 33.948 cet. się zmniejszył, podczas gdy w roku 1840 61,312 cet. wynosił, jednak nastąpiło od r. 1845 do 1850 widoczne pomnożenie, częścią przez zaprowadzoną podówczas redukcyę cła, częścią dlatego, że przędzarnie pomimo większej fabrykacyi niemogły zaspokoić potrzeby w kraju. Wartość sprowadzonej przędzy bawełnianej wynosiła w ciągu dziesięciuletniego peryodu w przecięciu 5,084.080 złr. w roku zaś 1850 już 7.230.600 złr. Przeto niepodlega żadnej wątpliwości, że fabrykacya bawełny szczególnie w roku 1850 nadzwyczajnie się wzmogła.

Ale dałoby się może jeszcze zarzucić, że dla znanych stosunków waluty roku 1850 i dla niepodwyższonej w równym stosunku płacy robotnika, nastąpił tylko chwilowo znaczniejszy odbyt produktów austryackich za granicą. Ale z wykazów pokazuje się przeciwnie; wywóz farbowanej i niefarbowanej przędzy bawełnianej wynosił w r. 1850 tylko 151.480 złr., a w zestawieniu z dziesięciuletnim przecięciem nawet o 11.264 złr. mniej; wywóz zaś towarów bawełnianych w tym przeciągu czasu pozostał bez odmiany. Pobieżny pogląd na równoczesne wzrastanie ludności naucza, że krajowa konsumcya bawełny stosunkowo bez porównania była większa niż powiększenie liczby mieszkańców, co również jest nieomylnym symptomem wzrastającej przemysłowości i pomyślności cesarstwa, gdzie źródła bogactwa narodowego teraz obficiej niż kiedykolwiek płyną. *(Lit. koresp. austr.)*

(Rozporządzenie c. k. ministeryum handlu.)

Wiédeń, 26. paźdz. C. k. ministeryum handlu zaleciło c. k. urzędom pocztowym najściślejsze przestrzeganie przepisu, że na mocy traktatów istniejących między ces. austryacką, a ces. rosyjską administracyą państwa także i w deklaracyach przeznaczonych do Rosyi (na Radziwiłłów) przesełek pocztowych podlegających manipulacyi celnej, wyrażony być ma gatunek, ilość (waga) i wartość przesełanych przedmiotów. Oddawcy przeznaczonych do Rosyi przesełek pocztowych powinni się ściśle trzymać tego przepisu, gdyż w braku tych dat w rzeczonych deklaracyach przesełki pocztowe podpadają odtąd konfiskacyi ze strony ces. rosyjskich urzędów celnych. *(Litogr. koresp. austr.)*

(Wiadomości z krajów koronnych.)

Fiume, 22. paźdz. Wczoraj po zapadłym zmroku wyprawiła miejska banda muzyczna Jego cesarzew. Mości najdostojniejszemu Arcyksięciu Ferdynandowi Maksymilianowi w pływającym, gustownie ozdobionym kiosku, serenadę przed korwetą stojącą na kotwicy niemal dwie morskich mil od brzegu.

Wielka liczba dam i panów płynęła na barkach oświetlonych różnokolorowemi balonami śród nieustającego bengalskiego ognia za Galeggiante.

Banda przegrywała hymn ludu, między zwrotkami i za następującemi po nich utworami muzycznemi rozlegały się najradośniejsze okrzyki: „Niech żyje!"

Jego cesarzewicz. Mość raczył się przypatrywać festynowi z pokładu a na powitania odpowiadano ogniem bengalskim.

Uroczystość miała na sobie widoczną cechę serdeczności, z jaką istotnie była improwizowana.

Powietrze było z początku spokojne, jednak po odegraniu trzeciej sztuki muzycznej zerwał się nagle gwałtowny wicher i sprawił nieprzewidziane zamieszanie. Albowiem wiatr rzucił w okamgnieniu wszystkie balony w morze i rozproszył flotylę złożoną niemal z 60 łodzi, które jak tylko mogły, wprost przeciw wiatrowi i falom ku brzegowi spieszyły.

Najgorszego losu doznał kiosk, na którym przeszło 60 ludzi się znajdowało. Z największym pośpiechem zdarto draperye, wyrzucono kotwicę i wszystkie osoby pokładły się na pokład; jednak pomimo-to został prom popędzony w południowo-zachodnią stronę od miasta i znajdował się w krytycznem położeniu. Pomoc nadeszła jednak zawczasu, gdyż Jego cesarzew. Mość wysłał natychmiast od

korwety trzy szalupy, które prom szczęśliwie zaciągnęły do portu. Również i inne statki dostały się w bezpieczne miejsce.

Z *Tryestu* donoszą pod dniem 25. paźdz.: Angielskie parostatki rzadowe przybyły z wschodnio-indyjską pocztą do Suez dnia 15, a zamorska poczta do Aleksandryi nadeszła dnia 18 b. m. — Wiadomości z Bombaj sięgają po dzień 28. września. Zbójeckie hordy przeciągają po kraju Birmanów; niezapobieżono brakowi żywności; stan zdrowia jest bardzo zatrwazający. *(W. Z.)*

(Kurs wiedeński z 29. października.)

Obligacye długu państwa 5% 91 9/16; 4 1/2 % —; 4% —; 4% z r. 1850. —; wylosowane 3% —; 2 1/2 % —. Losy z r. 1834 222; z r. 1839 133 1/4. Wied. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1293. Akcye kolei póln. 2245. Glognickiej kolei żelaznej 809. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 617. Lloyd. —. Galic. l. z. w Wiédniu —.

Ameryka.

(Depesza telegraficzna.)

Nowy-York, 12. paźdz. Według telegraficznej depeszy z Washingtonu, mianowano p. John Mason'a nadzwyczajnym posłem w Paryżu. *(L. k. a.)*

Hiszpania.

(Nowy ambasador zjednoczonych stanów Ameryki północnej. — Uroczyste otwarcie pierwszego zakładu ochrony małych dzieci.)

Madryt, 17. paźdz. Nowy północno-amerykański poseł pan *Soulé* miał kilka konferencyi z ministrem spraw zagranicznych i doręczy za kilka dni Jej Mości królowej swe listy wierzytelne.

— *Espana* donosi z Walencyi, że w rocznicę urodzin Jej Mości królowej otworzono tam uroczyście pierwszy zakład ochrony małych dzieci. Chłopiec mający ośm lat miał zagajającą mowę.

(Wiadomości potoczne z Madrytu.)

Madryt, 16. paźdz. Marszałek Narvaez przybędzie tu dnia 6. listopada.

— Pogrzeb senatora i byłego ministra finansów, Don Luis Ballesteros, odbył się z wielką okazałością. Więcej niż sto powozów jechało za trumną.

— Jej Mość królowa kazała w rocznicę swych urodzin 60.000 realów przez intendanta królewskiego domu rozdać pomiędzy ubogich. *(W. Z.)*

Anglia.

(Tajne posiedzenie rady stanu. — Konferencye Sir Edm. Lyons z lordem Aberdeen.)

Londyn, 21. paźdz. Na przyszły poniedziałek 24., jest zapowiedziane w zamku Windsor tajne posiedzenie rady stanu.

— Sir Edmund Lyons miał wczoraj konferencyę z lordem Aberdeen w Downing-Street.

— Ponieważ lojalni Anglo-Cingalezy oświadczyli życzenie, ażeby w sali swego trybunału mogli widzieć wizerunek Jej Mości królowej, przeto postarano się o doskonałą kopię pięknego obrazu Winterhaltera w zamku Windsorskim, którą temi dniami poszła okrętem na wyspę Ceylon. *(W. Z.)*

(Wykaz banku.)

Londyn, 22. paźdz. Wykaz banku. Banknoty w obiegu 23,667.385 funt. sztrl., powiększenie o 826.820 funt. sztrl.; zasób gotówki w złocie i śrebrze 15,271.474 funt. sztrl. zmniejszenie o 477.615 funt. sztrl. w porównaniu z przeszłym tygodniem. *(W. Z.)*

Francya.

(„Constitutionnel" o stanowisku Francyi i Anglii w sprawie wschodniej.)

Paryż, 23. paźdz. *Constitutionnel* zbija twierdzenie, jakoby Francya i Anglia w jakimkolwiek przypadku miały zamiar zbrojnego udziału w sprawie oryentalnej. Francya i Anglia są tylko sekundantami Turcyi, ani mniej ani więcej, a w tym charakterze nie mogą nigdy przyjść w położenie zbrojnego działania. Starają się tylko albo zagodzić sprawę, albo będą obwiązywać rany po pojedynku, jeżeliby w ogóle przytem do ran przyjść miało. Zewszechmiar jest rzeczą pożądaną, ażeby spokojne negocyacye poprzedziły kroki nieprzyjacielskie tak na wybrzeżach Azyi, jako też nad brzegami Dunaju. Ale na wszelki sposób można się spodziewać: że mocarstwa zachodnie śród wszelkich okoliczności potrafią rozpoczęciu wojny nadać obrót na rzecz trwałego i niezmiennego pokoju, który szczęście świata na długi czas zabezpieczy.

W takiej samej myśli wyrażają się także *Pays* i *Patrie*. *(Wien. Ztg.)*

(„Indep. belge" o sprawie wschodniej. — Sprostowanie. — Aresztacye i śledztwa w Tours.)

Paryż, 22. paźdz. *Indep. belge* obstaje przy swem zdaniu, że kwestya oryentalna, choćby nawet przyszło do walki między Rosyą i Turcyą, wkrótce będzie przez interwencyę wielkich mocarstw spokojnie załatwiona.

— *Toulonnais* z dnia 19. zapewnia powtórnie, że z Paryża nie nadszedł żaden rozkaz do Toulonu, ażeby przygotować fregaty dla transportu wojska do Lewanty.

— W Tours i okolicach przyległych nastąpiły aresztacye i domowe śledztwa, które są w związku z podobnemi w stolicy przedsięwziętemi rozporządzeniami. To samo nastąpiło także w kilku miastach prowincyonalnych. *(W. Z.)*

(Subskrypcya dla wystawienia pomnika p. Fr. Arago. — Aresztacye w prowincyach.)

Zebrany w Paryżu komitet z 50 członków, którego honorowym prezydentem jest Dupont (de l'Eure), a prezydentem rzeczywistym prezydent akademii umiejętności, otworzył subskrypcyę dla wystawienia panu Aragu pomnika. Między członkami komitetu znajdują się prócz wielu członków instytutu admirał Baudin, kilku politycznych przyjaciół zmarłego, i niektórzy uczeni zagraniczni.

— Na prowincyi jest wiele osób przyaresztowanych. W Epernay aresztowano dwóch ajentów Ledru Rolina, którzy mieli przy sobie pisma socyalistyczne. — W Grey (wyższa Saône) znaleziono temi dniami buntownicze proklamacye na murach poprzylepiane Brama podprefektury była niemi całkiem okryta. — W departamencie Gironde zamknięto znowu pięć oberzy, a mianowicie trzy w Bordeaux, które były siedzibą socyalistycznej propagandy departamentu.

— W wielu miastach departamentu de la Haute Saône, departamentu, w którym roku 1849 najszczególniej był się wzmógł socyalizm, odkryto buntownicze na murach plakaty. Z Paryża nadszedł rozkaz dawać baczność na wszystkie dawniej ułaskawione osoby tego departamentu i aresztować je w potrzebnym razie. *(Wien. Ztg.)*

(Nieszczęśliwe przypadki na łowach w Compiègne. — „Monitor" przeciw polityce Rosyi.)

Paryż, 22. paźdz. *Monitor* donosi, że Ich Cesarskie Moście aż do 27. b. m. zabawią w Compiègne. Przyjemności polowania zakłócone tam zostały kilkoma nieszczęśliwemi wypadkami. Oprócz pani *Thayer*, córki jenerała Bertrand, miał minister stanu p. *Fould* wypadek z jeleniem, ale na szczęście niezostał ranionym. Dyrektor muzeów hrabia *Nieuwerkerke* spadł z konia i otrzymał rany w pachwinę; kuzyn Jej Mości Cesarzowej, młody hrabia *Galba* spadł z konia i złamał goleń.

— *Monitor*, który dawniej regularnie z dzienników angielskich przytaczał ustępy z artykułów przeciw Rosyi, ale od rozpoczęcia konferencyi wiedeńskiej zaprzestał dawać podobne artykuły, zaczyna znowu od kilku dni podawać takie wyciągi, które wymierzone są przeciw polityce Rosyi. *(Abl. W. Z.)*

(Wynagrodzenie piekarzom.)

Echo agricole donosi pod dniem 20. b. m.: „Syndykat piekarzy paryskich zaczął dziś wypłacać wynagrodzenie, należące się piekarzom za drugą połowę miesiąca września. Różnica między istotną, a postanowioną w drodze administracyjnej ceną chleba wynosiła 6 cent. za kilogram. Mająca się więc wypłacić suma wynosi 393.363 fr., z czego się okazuje spożycie 6,556.000 kilogramów chleba na 14 dni czyli 437·066 kilogramów chleba codziennie. Spotrzebowanie chleba w drugiej połowie września wyrównywa prawie konsumcyi pierwszej połowy. Ale nadmienić należy, że każda centymowa różnica w cenie za kilogram chleba kosztuje na pół miesiąca miasto Paryż 65.500 fr. *(A. B. W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 26. paźdz. 3% renta: 72.65. Znacznie wyższy kurs londyński wpłynął korzystnie na giełdę, na której zresztą rozmaite wieści obiegały.

Paryż, 27. paźdz. Dzisiejszy Monitor zawiéra artykuł o sprawie oryentalnej, i upewnia między innemi, że Cesarz trzyma się stale proklamowanej przy wstąpieniu swojem na tron zasady utrzymania pokoju, który wszakże zawisł od zachowania równowagi europejskiej, tudzież praw i bezpieczeństwa wszystkich mocarstw. — Floty połączone wpłynęły już na morze Marmora, a obydwa te mocarstwa postępować będą w ścisłem ze sobą porozumieniu co do tej sprawy. Neutralność Austryi i Prus jest rzeczą bardzo ważną, zaczem też nie obejdą się dalsze negocyacye bez ich pośrednictwa za pomocą którego dałyby się zachodzące nieporozumienia uchylić. Te pomyślne stosunki przyczynią się zapewne do utrzymania pokoju, i wróżą jak najlepiej. *(L. k. a.)*

Włochy.

(Zaburzenia w Turynie. — Proklamacya administracyi publicznego bezpieczeństwa.)

Turyn, 19. paźdz. "G. Piem." donosi: Wczoraj wieczór było tu zbiegowisko wywołane — jak utrzymywano — drożyzną. Jak zwykle przy takiej sposobności, powiększył się tłum ciekawymi i podżegaczami. Władze powzięły już były zrana wiadomość o zamiarach wichrzycieli, i przedsięwzięto potrzebne kroki dla utrzymania publicznej spokojności. Odczytano prawem przepisane wezwania do rozejścia się, i przytrzymano kilka osób. Rząd nie dopuści żadnych zawichrzeń i postanowił chwycić się środków surowych w razie powtórzenia się wczorajszych wypadków. Dziś przelepiono na murach następujące ogłoszenie:

„Administracya publicznego bezpieczeństwa, kwestura miasta i prowincyi Turynu.

Wczoraj wieczór zaburzono zwyczajną spokojność stolicy zbiegowiskiem, zgiełkiem i innemi karogodnemi excesami. Drożyzna i złośliwe podszepty kilku wichrzycieli, którzy szukają tylko pozoru do wszczęcia niepokojów, obałamuciły wielu niedoświadczonych nie zastanawiających się nad tem, jak dalece działalność rządu może usunąć nieuniknione niedogodności. Rząd J. M. króla nie ścierpi żadnych postępków nielegalnych, a instytucye jakiemi państwo sardyńskie się rządzi, podają nie jeden prawny środek do legalnej demonstracyi. Podobne więc jak wczoraj zdrożności uliczne nie mogą być

żadną miarą cierpiane, i przytłumiono je zaraz w zarodzie, a gdyby znowić miały się powtórnie, tedy rząd postąpićby musiał z całą surowością prawa. Tymczasem wszakże upomina się wszystkich spokojnych mieszkańców, azeby wystrzegali się wszelkiego zbiegowiska na publicznych placach, bowiem w zamieszaniu trudno odróżnić ciekawych od istotnych wichrzycieli.

Turyn, 19. października 1853.

Gallarini,
Intendent kwestury."

Dzisiejszy „Parlamento" pisze o wczorajszych wypadkach:

„Byliśmy świadkami nieporządku, nad którym tem więcej ubolewamy, zwłaszcza, że miasto nasze przywykło żyć w zupełnej spokojności. Garstka ludzi, która wnosząc z jej ubioru, należy do klasy robotników, udała się w towarzystwie wielu ciekawych wieczór o 9tej godzinie przed pomieszkanie hrabi Cavour, i miotała przeciw niemu różne obelgi. Kilku wichrzycieli powytłukało okna, inni znów wysadziwszy drzwi gwałtem, wpadli z krzykiem do przedsionka pałacu, i byli już na schodach, gdy ich kilku karabinierów od dalszych gwałtów wstrzymało i uwięziło. Niektórzy z tych wichrzycieli uzbrojeni byli w pałki, inni zaś mieli noże przy sobie. Siła zbrojna rozpędziła z chwalebną gorliwością i umiarkowaniem to zbiegowisko, i przytrzymała do trzydziestu osób stawiających się opornie. Po uciszeniu się tumultu, ciskano jeszcze kamieniami na dach domu sąsiedniego. Za pozór tych zawichrzeń wzięto drożyznę.

„Gaz. di Venez." utrzymuje wbrew doniesieniu dziennika „Parlamento," że klasy robotnicze nie miały w tych zawichrzeniach żadnego udziału, i że głównymi tego sprawcami było kilkudziesięciu chłopców ulicznych, którzy wzięli sobie za hasło: „Precz z ministrem Cavour, precz z cłem zbożowem."

Podobną proklamacyę jak kwestor wydał także i syndyk miasta Turynu.

W liczbie uwięzionych w Alessandria zbiegów znajduje się pewien Vacari z Mantuy z małżonką i synem, i oświadczył teraz chęć udania się do Montevideo. Lord Minto przebywa obecnie w Genuy. Panu Foresti wydalonemu roku 1821, a którego gabinet w Washingtonie mianował amerykańskim konzulem jeneralnym w Genuy, odmówiono exequatur. W Sarzanello nad granicą modeńską odkryto kilka pak broni przeznaczonej na poparcie zamierzonych we wrześniu rozruchów, i odwieziono do Genuy. Pułkownik Arduino, jeden z głównych konspiratorów, zniknął bez wieści. Sądzą powszechnie, że go trzymają w więzieniu.

(Środki ostrożności. — Deputowani i oficerowie gwardyi narodowej u hr. Cavour.)

Turyn, 20. paźdz. „Gaz. Piem." donosi: Rząd użył wczoraj wieczór niektórych środków ostrożności przeciw ponowieniu zaburzeń spokojności publicznej i kazał przeciągać po ulicach patrolom wojskowym i gwardyi narodowej. Szczęściem jednak niebyła już spokojność stolicy bynajmniej zaburzona.

Będący w Turynie deputowani oddali hrabi Cavour wczoraj wieczór, a wszyscy oficerowie gwardyi narodowej, których liczba dochodzi 300, dzisiaj rano wizytę dla wyrażenia mu swej życzliwości. To samo nastąpiło ze strony municypalności według zapadłej na jej posiedzeniu uchwały.

Do „Corr. ital." donoszą ztąd, że hrabia Cavour zamyśla jednak zaciągnąć pożyczkę w kwocie 40 milionów fr.; plan jest już wypracowany i potrzebuje tylko potwierdzenia parlamentu.

Wkońcu mówi Turyński korespondent rzeczonego dziennika:

„Muszę jeszcze dać niektóre objaśnienia względem nowych między emigrantami przedsięwziętych aresztacyi. Niektórzy byli podejrzani o pospolite, inni o polityczne przestępstwa; imiona znalazły się w spisie u jednego z emisaryuszów Mazziniego. Zapewniają, że rząd był zmuszony do tego środka z obawy, ażeby nienastąpiło żądanie wydania ich, żądanie, któreby go nabawiło wielkiej nieprzyjemności, a to w razie wzbraniania się w obec obcych rządów, a wrazie przyzwolenia w obec demokratów. Przeto postanowił rząd wysłać te indiwidua do Konstantynopola." *(A. B. W. Z.)*

(Deklaracya kongresu stowarzyszeń robotników i towarzystwa wzajemnego wspierania i nauczania turyńskich robotników.)

Turyn, 21. paźdz. Kongres stowarzyszeń robotników ogłosił w dziennikach publicznych uchwałę, w której w sposób roztropny wyraża głośną naganę wypadków, które wieczór dnia 18. b. m. zaszły w Turynie. Podobną deklaracyę wydało także towarzystwo wzajemnego wspierania i nauczania turyńskich robotników, których posądzano o udział w wspomnionych rozruchach. *(Abdl. W. Z.)*

(Kolegium OO. Jezuitów w Sinigaglia. — Sprostowanie.)

Rzym, 15. paźdz. Uposażone hojnością J. Ś. papieża nowozałożone kolegium jezuickie w Sinigaglia otworzone będzie w przyszłym miesiącu. A że oprócz gymnazyalnych, filozoficznych i teologicznych dawane tam być mają i jurydyczne nauki, przeto mianowano niemniej i świeckich profesorów. Odnoszące się breve apostolskie zawiera wielkie pochwały dla księży Jezuitów.

„Moniteur" pisze:

„Z Rzymu donoszą nam z 10 b. m.:

Potąd ociągałem się jeszcze z odparciem fałszywych doniesień, jakie z Rzymu przesłano do kilku niemieckich i włoskich dzienników, a ztamtąd przedrukowano znów w dziennikach francuskich.

Wspomnę tylko o najnowszych: o zamordowaniu delegata z Raweny, o zawichrzeniu w Terni, o rokoszu w Civitavecchia, o uwięzieniu do 30.000 politycznych przestępców, o przeglądzie wojsk francuskich przez papieża w towarzystwie jenerała André i t. p.

Jestem tego zdania, że wszystkie te wieści same z siebie już tak niepodobne do prawdy, uważać należy za istne zmyślenia i fałsze." *(Abbl. W. Z.)*

(Przybycie parowej fregaty „Francisco d'Assise" do Nizzy.)

Z **Nizzy** donoszą pod dniem 18. b. m. o przybyciu fregaty parowej „Francisco d'Assise," która odwieźć ma do Hiszpanii familię Orleańską, mianowicie: królowę Amalię, księcia Nemours, księcia Joinville, księcia Aumale i księżniczkę Sachsen-Coburg. *(L. k. a.)*

(Telegraficzna depesza.)

Turyn, 24go paźdz. Obawiając się powtórnych rozruchów kazał rząd skonsygnować wczoraj wojska. Również czuwała i gwardya narodowa. Niezaburzono już więcej spokojności publicznej. W nocy z 21. zostało miasteczko Rinti dotknięte powodzią; zginęło przytem kilkoro ludzi i kilka domów runęło. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Nowiny Dworu. — Negocyacye z rządem rosyjskim. — Konferencye względem telegrafów ukończone.)

Berlin, 23. paźdz. Jej cesarzewicz. Mość Wielka Księżna Marya, Księżna Leuchtenberska przybędzie jutro z powrotem z Petersburga do Sanssouci i zabawi trzy dni w królewskim dworze. Czyli Jej cesarz. Mość uda się w podróż ztąd do Petersburga lądem lub wodą, dotychczas jeszcze niewiadomo.

Według „*C. B.*" toczą się z rosyjskim rządem negocyacye względem zniesienia utrudnień, jakie zaszły w rosyjskiej Polsce od miesiąca pod względem uwolnienia pruskiej żeglugi od podatku spławienia.

Konferencya telegrafów skończyła się, a redakcyę zapadłych uchwał poruczono król. pruskiemu pełnomocnikowi Nottebohm. *(W. Z.)*

(Ogłoszenie w gazecie urzędowej.)

Monachów, 22. paźdz. „*N. Münchn. Ztg.*" donosi: Jego król. Mość za powrotem z Berchtesgaden pracując prawie codzień z ministrami różnych departamentów załatwił wszystkie bieżące sprawy rządu, i rozpoznał nawet mające się przedłożyć przyszłemu sejmowi projekta. Dzisiaj udał się na kilka dni na łowy do Riss, jednakże przed odjazdem postanowił, ażeby sejm królestwa w połowie listopada zwołano. Dzień dla zebrania się obu izb nie jest jednak dotychczas wyznaczony. *(W. Z.)*

(Plakaty podburzające.)

Koblenz, 19. paźdz. Przeszłej nocy były tu na placach publicznych i na rogach ulic poprzylepiane plakaty, wzywające do gwałtownych środków przeciw wzmagającemu się tutaj i w przyległych okolicach zakupywaniu i wywożeniu ziemniaków, tudzież innych żywności. Policya stara się wszelkiemi sposobami wyśledzić sprawców. *(F. P. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 27. października.)

Metal. austr. 5% 77 7/8; 4½ 68¾. Akcye bank. —. Sardyńskie —. Hiszpańskie 39½. 3% Wiedeń. 104¼. Losy z r. 1834 —. 1839 r. —.

(Kurs giełdy berlińskiej z 27. października.)

Dobrowolna pożyczka 5% 99½ p. 4½% z r. 1850 99¼. 4½% z r. 1852 99¾. 4% z r. 1853 98¼ p. Obligacye długu państwa 88¾. Akcye bank. 109½ l. Pol. listy zastawne nowe 93; Pol. 500 l. —; 300 l. —. Frydrychsdory 13 1/12. Inne złoto za 5 tal. 10¼. Austr. 5% met. 79½. Austr. banknoty 90.

Królestwo Polskie.

(Pomnik na cześć Ś. Włodzimierza.)

Mieszkańcy Kijowa, zajęci są obecnie pomnikiem, który na cześć Ś. Włodzimierza Wielkiego księcia Kijowskiego, w mieście rzeczonem wzniesiony będzie. Codzień mnóstwo osób udaje się na Aleksandrowską górę podziwiać kolosalny monument. Ulany on jest z bronzu, i wyobraża Wielkiego księcia Włodzimierza, wznoszącego dzięki do Nieba, w chwili, gdy lud na jego wezwanie bieży przyjmować w rzece Chrzest Śty. Myśl ta została doskonale pojęta i wykonana przez artystę. Pomnik ten więc godny Rozkrzewiciela Wiary Chrześciańskiej w Rosyi, stanie się miasta najbogatszą ozdobą. *(Gaz. Warsz.)*

Rosya.

(Deputacya kupców angielskich u ministra finansów.)

W „*H. B. Ztg.*" czytamy w liście z Petersburga pod dniem 16. października:

„Dziś popołudniu wezwano z polecenia Cesarza Jego Mości deputacyę z czterech najpierwszych kupców angielskich do ministra finansów, który im oznajmił co następuje: „Ponieważ Jego ces. Mość wyczytał z gazet angielskich, że na przypadek rozpoczęcia kroków nieprzyjacielskich panuje wielka obawa tak względem osób jako też własności Anglików w Rosyi i na morzu Baltyckiem, przeto polecił ministrowi zapewnić kupców angielskich, że cokolwiekbądź nastąpi, będą osoby i własność Anglików tak na lądzie jak i na morzu szanowane, że owszem jest wszelka nadzieja, iż cokolwiekbądź stanie się na Wschodzie, nieprzyjdzie do wojny między Anglią i Rosyą." *(Abbl. W. Z.)*

(Uzbrojenia na Kaukazie.)

O uzbrojeniach na Kaukazie zawiera dziennik „Hamb. Nachr." następującą wiadomość:

Na Kaukazie uzbrajano się ostatniemi czasy silnie i na większe rozmiary. Odrębnego korpusu kaukazkiego liczącego się do armii dla potrzeb miejscowych, nie wzmocniono potąd wojskiem regularnem, lecz natomiast pomnożono go licznemi oddziałami kozaków. Upewniają, że z Kaukazu ściągnąć mają na granicę turecko-azyatycką znaczne oddziały wojskowe. Główną część armii kaukazkiej stanowią trzy dywizye piechoty i rezerwowa brygada grenadyerów, tudzież bataliony inżynierów i strzeleckie tak liczne jak cały korpus piechoty. Oprócz tego znajduje się dywizyon artyleryi wyuczony do walki górskiej i pułk dragonów. Reszta siły zbrojnej składa się z osiadłych kozaków do służby wojskowej powołanych, z milicyi i t p., w ogóle z 55 batalionów, 10 szwadronów i 180 dział i w liczbie do 60,000 żołnierza. Policzywszy do tego milicyę, kozaków czarnomorców i Gruzyanów (około 10 batalionów wojska nieregularnego), tedy cała siła zbrojna wynosić może do 70.000 żołnierza.

(A. B. W. Z.)

Grecya.

(Wybory do izby deputowanych.)

Ateny, 14. paźdz. „*Tr. Ztg.*" pisze: Nadszedł dzień wyborów na przyszły trzyletni peryod izby, początek wyborów wyznaczono na 1. (13.) października. Niemasz wątpliwości, że wybory same odbędą się bez wszelkich zabiegów politycznych z uwzględnieniem zaprowadzonego dekretem ministeryalnym ograniczenia co do wyboru urzędników. Przyszła izba deputowanych będzie się składać szczególnie z właścicieli dóbr i ze stanu handlowego.

(Abbld. W. Z.)

Azya.

(Tendencya religijna insurgentów chińskich.)

Religijna tendencya chińskich insurgentów da się dość wyraźnie ocenić z ich głównych dokumentów, które w ostatnich czasach wyszły na jaw.

Poczet tych pism zaczyna się od „księgi niebieskich rozkazów i rozporządzeń", które Bóg i Ye-su objawić miał cesarzowi Tien-te przykazanie, ażeby nie rabować, mężnie wojować i szanować przybytki kobiet. Druga księga zaprowadza nowy kalendarz o 366 dniach, dwunastu miesiącach, z jednym dniem wypoczynku w tygodniu w chrześciańską niedzielę i zniesienie dobrych i złych dni. Trzecia księga „Objawienie Ojca niebieskiego, gdy zstąpił na ziemię", opowiada, jako sprzysiężenie przeciw Tien-te przez osobiste wkroczenie Boga zostało odkryte i zniweczone. Piąte pismo, księga rozkazów Nieba, napomina do skruchy i pokuty, do czci prawdziwego Boga, do zaniechania wszelkiego bałwochwalstwa, z przyrzeczeniem raju dla posłusznych a z zagrożeniem piekła nieposłusznym. Potem następują przepisy rytuału. Prawowierny powinien klęczeć przed Bogiem i prosić o przebaczenie grzechów, myć się albo w rzece albo w naczyniu, przy każdym obiedzie odmawiać modlitwę i dzień święty święcić. Wtedy będzie zbawion i przyjdzie do Nieba. Jedna z załączonych formuł modlitwy jest następująca: „Ja, A. B. klęcząc z skruszonem sercem, żałuję za moje grzechy i proszę Ojca niebieskiego, wielkiego Boga, ażeby mi w pełności łaski swojej moje dawniejsze grzechy niewiadomości przebaczył, moje życie odnowił, moją duszę wziął do Nieba. Porzucam wszystkie moje dawniejsze drogi, szczególnie bałwochwalstwo. Modlę się do Boga, ażeby mi udzielił swego ducha świętego, ażeby odmienił moje zepsute serce, wybawił mnie od pokuszenia i mną się opiekował, ażeby mi dał ciała pożywienie i potrzebę. Uwolnienie od nędzy, pokój na tym świecie i sławę w przyszłym przez łaskę naszego Zbawiciela i starszego brata, który nas wybawił od grzechu. Nakoniec proszę, ażeby wola Boża była w niebie jak i na ziemi. Amen". Oprócz tego zawarte są w tej księdze formuły modlitw porannych, wieczornych, przy obiedzie, w chorobie, przy założeniu kamienia węgielnego i w innych przygodach. W niedziele przepisana jest do spiewu następująca Doxologia:

„Wielbimy Ciebie Boże, Ojcze nasz niebieski,
Wielbimy Ye-zu'sa Zbawiciela świata,
Wielbim' Ducha świętego, mądrość najwznioślejszą,
Wielbim trzy osoby w prawdziwym duchu złączone".

Na końcu jest dziesięcioro przykazań zgodnie z żydowskiemi, tylko że do siódmego dodany jest zakaz tytoniu i opium. — Piąta księga zaczyna się historyą biblijną starego i nowego testamentu. Szósta księga: „Oda dla młodzieży", zawiera przepisy życia, zupełnie według Konfucyusza, którego nauka moralna mianowicie także zawiera przykazanie, „kochaj bliźniego twego, jak siebie samego". — Między innemi zalecone jest matkom wychowanie dzieci: „albowiem charakter przyszłego męża zawisł od wychowania macierzyńskiego". Ale przytem niechaj będą posłuszne swoim mężom; „albowiem zły znak, kiedy kwoki piać zaczynają". Młode kobiety idące za mąż w obcą rodzinę niechaj się starają być przyjemnemi; starsi bracia niechaj nauczają młodszych, a niech im pobłażają drobne uchybienia; młodzi niechaj słuchają starszych, siostry niechaj między sobą będą zgodliwe. W podobny sposób skréślone są powinności innych krewnych. W obcowaniu z kobietami nakazana jest największa przyzwoitość. — Siódma i dziewiąta księga, chociaż także religijnej barwy, składa się głównie z przepisów względem wojska. Dziesiąta, zbiór proklamacyi, jest uwagi godną dla siły w wyrażeniu i gwałtowności języka, z jaką wezwani są Chińczycy, zerwać z „szkaradnymi, djabelskimi Tatarami", i trzymać się prawego Monarchy, którego Bóg postanowił, zaniechać bałwochwalstwa i powrócić do czci jedynego Boga, stósownie do dawnych pism mędrców i do podań ludu. — Jedenasta „Księga nauczających rozporządzeń" zawiera poczet filozoficznych rozpraw o istocie i sile prawdy. Dwunasta jest przedrukiem pierwszych dwudziestu ośmiu rozdziałów historyi stworzenia świata tłumaczenia Gützlaff'a. *(Abbd. W. Z.)*

Doniesienia z ostatniej poczty.

Litogr. *koresp. austr.* z d. 28. października pisze:

Otrzymaliśmy prywatną depeszę telegraficzną z Paryża z d. 28. paźdz., według której *Monitor* z tego samego dnia ma zawierać następujące doniesienie:

Z naszej strony, pisze *l. k. a.*, dodajemy tę uwagę, że względem wspomnionego w tej depeszy zajścia nienadeszły do tej chwili żadne wiadomości do Wiédnia.

Wspomniona depesza tak opiewa: „Dwa rosyjskie parostatki i ośm szalup kanonierskich przeszły dnia 23. b. m. przemocą przez Dunaj i usiłowały (ont essaye) wszcząć bardzo żwawy ogień przeciw tureckiej twierdzy *Isatschka*. Rosyanie stracili komendanta flotyli, trzech oficerów, 12 majtków i liczą 50 rannych. Z tej przyczyny miał powstać pożar w Isatschka."

Z Turynu donoszą prywatne wiadomości, że p. *Buoncampagni*, minister sprawiedliwości, podał się do dymisyi, a panu *Ratazzi* poruczono tymczasowo to ministeryum.

Konstantynopol, 17. paźdz. Kurs pieniężny stoi bardzo wysoko, rubel, który dotychczas stał na 18 piastrów, poszedł w górę na 21 p., tureckie lira na 120, pojedyńczy dukat na 60 piastrów.

(Lit. kor. austr.)

Kurs lwowski.

Dnia 29 - 30 października.		gotówką zlr.	gotówką kr.	towarem zlr.	towarem kr.
Dukat holenderski	m. k.	5	13	5	17
Dukat cesarski	„ „	5	18	5	21
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	14	9	17
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	47	1	48
Talar pruski	„ „	1	39	1	41
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	1	19	1	20
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	91	27	91	37

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 29. października 1853.		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	m. k.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	—	—
Żądano „ „ za 100	„ „	—	—

(Kurs wekslowy wiédeński z 29. października.)

Amsterdam l. 2. m. —. Augsburg 113¾ 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 113¼ p. 2. m. Hamburg 84¾ l. 2. m. Liwurna —. p. 2. m. Londyn 11.3. l. 3. m. Medyolan 112. Marsylia 134 l. Paryż 134⅛ l. Bukareszt —. Konstantynopol —. Agio duk. ces. —. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. —. Pożyczka z roku 1852 —. Oblig. indemn. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie wiéd. d. 28. października o pół. do 2. popołudniu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio 18⅝. Ces. dukatów obrączkowych agio 18⅛. Ros. imperyały 9.10 Srebra agio 13½ gotówką.

Przyjechał do Lwowa.

Dnia 29. października.

Hr. Krasicki Alex., z Brzeżan. — PP. Drzewiecki Józef, z Remenowa. — Kropiwnicki Michał, c. k. dyrektor szkół, ze Sambora.

Dnia 30. października.

P. Cenia de Cieński Apolinary, z Polanki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. października.

PP. Szemberg Uetz, do Stryja. — Onyszkiewicz Fortunaty, do Boruszowa. — Karger Wilhelm, c. k. kapitan, do Krakowa. — Abel Franc., c. k. porucznik, do Brodów.

Dnia 30. października.

Hr. Castiglione Józef, c. k. feldmarszałek-lejtnant, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 29. i 30. października.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6 zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	28 0 3	+ 5°	+ 12°	połud.-wsch.₀	pogoda
2 god. pop.	28 0 1	+ 12°	+ 5°	„	„
10 god. wie.	27 11 5	+ 7°		„	„
6 god. zran.	27 11 5	+ 4°	+ 12°	połud.-wsch.₀	pogoda
2 god. pop.	27 11 6	+ 12°	+ 4°	„	„
10 god. wie.	27 11 9	+ 5°		„	„

T E A T R.

Dziś: Opera niem.: „Der Prophet."

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sartyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.